

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

X

tegen

Het Belang van Limburg en HBVL.be

Met twee mails van 6 en 9 juni 2020 dient meester Joke Feytons namens haar cliënt, de minderjarige X, een klacht in tegen Het Belang van Limburg en HBVL.be. Aanleiding zijn twee artikels:

- van 1 juni 2020 onder de titel *Beruchte Syriëronseelaar als verdachte opgepakt in onderzoek gegijzelde Genkse jongen*;
- van 6 juni 2020 onder de titel *Bijna hele familie van X opgepakt in ontvoeringszaak*.

Redactiemanager Toon van den Meijdenberg van Mediahuis antwoordt met een brief van 29 juli 2020.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 22 oktober 2020. Joke Feytons woonde de hoorzitting bij. Voor Het Belang van Limburg waren Toon van den Meijdenberg en meester Ann Devroe aanwezig.

DE FEITEN

Het eerste artikel gaat over het onderzoek naar de gijzeling van een jongen van 13 uit Genk en focust op de vader van X, een van de zeven mensen die werden opgepakt. De vader van X zou het brein zijn achter de gijzeling. De journalist omschrijft hem als een van meest beruchte moslimextremisten van het land en verwijst naar twee terrorismeprocessen waarin hij terechtstond. Hij vermeldt dat de man twee dochters van drie en achttien en twee zonen van tien en zestien (klager) jaar heeft en in een sociale woonwijk in Maaseik woont. Bij het artikel staat een foto van de woning.

Het tweede artikel gaat voort op de zaak en meldt dat bijna de hele familie van de man is opgepakt: zijn zoon van zestien, zijn twee zussen, zijn schoonbroer en een dochter van een van de zussen. Over de zoon schrijft de journalist dat zijn rol nog niet duidelijk is en dat hij in een jeugdinstelling is geplaatst. Verder meldt het artikel dat niet langer de vader, maar wel diens schoonbroer beschouwd wordt als het meesterbrein achter de ontvoering, een nog grotere naam in extremistische kringen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat de artikels hem identificeerbaar maken en geen rekening houden met zijn belangen als minderjarige, wat zijn toekomst hypothekeert.

De combinatie van de twee artikels maakt de identiteit van klager overduidelijk. Het eerste vermeldt zijn leeftijd en de familienaam van zijn vader, en bijgevolg ook zijn familienaam. Het toont ook een foto van de ouderlijke woning. Het tweede vermeldt dat klager, samen met

zijn vader en andere familieleden, is opgepakt. Mits wat opzoekwerk kan iedereen eenvoudig achterhalen dat het om klager gaat.

Nochtans is voorzichtigheid geboden omdat klager minderjarig is. Het kan ook niet dat gevoelige informatie, zoals de plaatsing in een jeugdinstelling, openbaar wordt gemaakt, zeker omdat klager volledig geïdentificeerd kan worden. De vermelding dat hij werd opgepakt, heeft geen enkele meerwaarde voor het artikel. Het gaat ook niet om een kleine vermelding, zoals de krant beweert, maar het staat in vet in de hoofding.

Klager loopt school en leidt een normaal leven. Hij wist niet waar zijn vader mee bezig was. Hij heeft bepaalde dingen gedaan, maar dat zijn dingen die elke zoon voor zijn vader zou doen. Hij heeft geen rol gespeeld in die zin dat hij het opzet had om deel te nemen aan de ontvoering. Hij werd in een jeugdinstelling geplaatst omdat hij zweeg voor zijn vader en zijn rol niet wou toelichten, maar van zodra hij een verklaring had afgelegd, is hij vrijgelaten. Zijn rol bij de ontvoering was zeer beperkt en waarschijnlijk heeft hij niet eens een strafbaar feit gepleegd. Heel waarschijnlijk komt het tot een vrijspraak. Zijn vader heeft fouten gemaakt, maar klager zal zijn hele leven te boek staan als degene die hand-en-spandiensten heeft geleverd bij de ontvoering van een minderjarige. Dat hypothekeert zijn toekomst.

De advocaat van klager wijst op het geheim van het onderzoek en vraagt zich af waar alle informatie uit het jeugdossier vandaan komt. Volgens de advocaat hebben het parket, noch de onderzoeksrechter gemeld dat klager werd aangehouden, precies omdat het om een minderjarige gaat. Wellicht hebben andere advocaten dat bekendgemaakt.

De berichtgeving brengt klager en zijn familie in gevaar en de familie is ondergedoken uit vrees voor represailles.

De advocaat van klager heeft aan de redactie gevraagd om de artikels aan te passen en de berichtgeving over klager te verwijderen, maar daar is niet op gereageerd. Daarom heeft ze een klacht ingediend bij de Raad voor de Journalistiek.

HBVL.BE wijst op de historiek van de vader van klager en de betrokkenheid van verschillende van leden van diens familie bij de ontvoering. In die context was het relevant en geoorloofd om te vermelden dat ook klager was opgepakt.

De vader van klager is al langer bekend als ronselaar van Syriëstrijders en als moslimextremist. Hij en zijn schoonbroer zijn twee keer veroordeeld in terrorismezaken, waarvan een veroordeling ongedaan werd gemaakt door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens omdat was nagelaten om getuigenissen die in Marokko op grond van foltering waren bekomen, te verwijderen uit het dossier. In de andere zaak zette het hof van beroep een gevangenisstraf van tien jaar om in drie jaar met uitstel. Beide beslissingen hebben tot heel wat debat geleid en de vader van klager was dus al bekend voor de gijzelingsaffaire.

De ontvoering van een kind van dertien, wellicht om met het losgeld terroristische activiteiten te financieren, is een uitermate ernstig feit van zeer groot maatschappelijk belang. De betrokkenheid van de vader stond van meet af aan vast en het parket liet daar geen twijfel over bestaan. De media mogen en moeten daar aandacht aan besteden.

Naast de vader werden ook diens schoonbroer, twee zussen en een dochter van een van de zussen aangehouden. In die context is het relevant om ook de aanhouding van de zoon/klager

te vermelden, ook als is die minderjarig. Die aanhouding is volgens HBVL.be ook gemeld door het parket.

Dat is ook relevant omdat de vader blijkbaar niet alleen kinderen ontvoert, maar daarbij ook zijn eigen kinderen inschakelt. Ook al is de betrokkenheid van klager misschien klein, zoals zijn advocaat beweert, dan nog betekent zijn aanhouding dat hij minstens hand-en-spandiensten heeft verleend. Overigens is het de vraag waarom hij in een jeugdinstelling werd geplaatst en maanden later nog altijd onder beperkende maatregelen staat als zijn rol zo miniem was.

De krant mocht de betrokkenheid van klager bijgevolg vermelden. Ze heeft dat minimaal gedaan, zonder voornaam of eerste letter van de voornaam. Het artikel vermeldt enkel dat klager is aangehouden en zijn leeftijd.

De advocaat zegt dat de berichtgeving de toekomst van klager hypothekeert, maar dat is onterecht. Er zal een groot proces komen over de zaak en als dan blijkt dat de rol van klager miniem was of hij wordt vrijgesproken, zal de krant dat melden. Als hij wel een rol heeft gespeeld, zal dit onvermijdelijk ook ter sprake komen. Hoe dan ook is de verwijzing naar de rol van klager onontkoombaar, nu en later.

Klager zegt dat de artikels kunnen leiden tot bedreigingen en wraakacties tegen zijn familie, maar daar is geen bewijs voor en de familie wordt zonder twijfel in de gaten gehouden door de veiligheidsdiensten, zodat er geen objectieve reden is waarom ze zich onveilig zou moeten voelen. Het is ook ondenkbaar dat klager in dat geval geen klacht zou indienen bij het parket.

De advocaat van klager stuurde op zaterdagochtend een mail naar de eindredactie met de vraag om het artikel aan te passen en diende een uur en twintig minuten later een klacht in bij de Raad voor de Journalistiek omdat ze nog geen reactie had ontvangen. Dat is onredelijk. Zo gauw de redactie de mail had gezien, is die doorgestuurd naar de hoofdredactie en heeft de redactiemanager op zondagavond geantwoord. Als bewarende maatregel is in de loop van het weekend de verwijzing naar klager in het online artikel weggelaten.

BESLISSING

Gezien de rol van de vader bij de ontvoering en zijn gerechtelijk verleden is volledige identificatie van de vader geoorloofd. De ontvoering van een kind is immers een zaak van gewichtig maatschappelijk belang en door zijn eerdere vervolgingen in terrorismedossiers was de man al een publiek figuur. Als dan blijkt dat ook verschillende van zijn familieleden worden aangehouden in de ontvoeringszaak, is het in die context verantwoord om daarbij ook de aanhouding en plaatsing van een minderjarig familielid te vermelden. Maar juist omdat klager geplaatst is door de jeugdrechter, had de journalist omzichtiger moeten omspringen met de vermelding van een aantal gegevens. Klager is immers identificeerbaar door de combinatie van diverse elementen zoals de naam van de vader, de leeftijd van klager en, in een eerder gepubliceerd artikel, de foto van de gezinswoning. Dat strookt niet met de richtlijn bij artikel 23 over identificatie van minderjarigen in gerechtelijke context.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 12 november 2020